

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2018/624

2018 m. balandžio 20 d.

dėl gynybos sektoriaus subtiekiejų ir MVĮ patekimo į tarpvalstybinę rinką

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) 2013 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba nustatė tikslą sukurti geriau integruotą ir tvaresnę, novatoriškesnę ir konkurencingesnę gynybos pramoninę ir technologinę bazę (EGPTB), kurios reikia norint plėtoti ir išlaikyti gynybos pajėgumus ir didinti Europos strateginę autonomiją ir gebėjimą imtis veiksmų bendradarbiaujant su partneriais. Atsižvelgdama į tai, ji pabrėžė, kaip svarbu sudaryti mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) galimybę patekti į tarpvalstybinę rinką, paragino Komisiją išnagrinėti galimybę imtis papildomų priemonių, kad visose valstybėse narėse tiekimo grandinės būtų atvertos MVĮ, ir pažymėjo, kad MVĮ yra itin svarbi gynybos tiekimo grandinės sudedamoji dalis, inovacijų šaltinis ir pagrindinis konkurencingumą skatinantis veiksnys ⁽¹⁾;
- (2) 2016 m. lapkričio 30 d. Europos gynybos veiksmų plane (EGVP) paskelbta, kad Komisija teiks rekomendacijas siekdama sudaryti lengvesnes galimybes gynybos sektoriaus MVĮ ir tarpinėms bendrovėms patekti į tarpvalstybinę rinką. 2017 m. birželio 7 d. komunikate „Pradedama veikti Europos gynybos fondas“ ⁽²⁾ tai patvirtina ir Komisija;
- (3) Komisijos nuomone, konkurencingos tarpvalstybinės tiekimo grandinės yra būtina geriau integruotos ir konkurencingesnės EGPTB dalis ir Europos gynybos įrangos rinkoje Europos bendrovėms turėtų būti sudaromos galimybės neatsižvelgiant į jų dydį ir buvimo vietą;
- (4) ši rekomendacija parengta remiantis Komisijos patariamąsios grupės dėl galimybės MVĮ vykdyti tarpvalstybines gynybos ir saugumo srities sutartis, kuri užbaigė savo darbą ir paskelbė galutinę ataskaitą 2016 m. lapkričio mėn. ⁽³⁾, ir valstybių narių ekspertų darbo rezultatais. Tai viena iš daugelio Komisijos iniciatyvų ir veiksmų, kuriais siekiama padėti gynybos srityje veikiančioms MVĮ;
- (5) rengiant šią rekomendaciją atsižvelgta į Europos gynybos agentūros (EGA) ⁽⁴⁾ darbą viešųjų pirkimų gynybos srityje, įgūdžių, finansavimo ir MVĮ pajėgumų srityse ⁽⁵⁾;
- (6) kadangi sektoriaus dalyviai, ypač pagrindiniai rangovai, atlieka svarbų vaidmenį gynybos srityje, be šios rekomendacijos, Komisija taip pat pradėjo dialogą su šio sektoriaus suinteresuotaisiais subjektais siekdama nustatyti galimus tolesnius veiksmus, kuriais siekiama sudaryti sąlygas kurti konkurencingas tarpvalstybines gynybos sektoriaus tiekimo grandines, ir dėl jų susitarti;

⁽¹⁾ Šia rekomendacija sprendžiamas tiesiogiai su tarpvalstybinio MVĮ ir tarpinių bendrovių dalyvavimu viešųjų pirkimų gynybos srityje sutartyse susijęs klausimas, bet nėra sprendžiami klausimai, kurie gali joms turėti reikšmingą, bet netiesioginį poveikį, visų pirma su gynyba susijusių produktų perdavimo ES viduje, standartizavimo ir sertifikavimo srityse.

⁽²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pradedama veikti Europos gynybos fondas“, COM(2017) 295 final.

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/20354/>

⁽⁴⁾ <https://www.eda.europa.eu/>

⁽⁵⁾ EGA veiklos šioje srityje apžvalga paskelbta šiuo adresu: [https://www.eda.europa.eu/procurement-biz/information/eda-market-industry-small-and-medium-sized-enterprises-\(smes\);](https://www.eda.europa.eu/procurement-biz/information/eda-market-industry-small-and-medium-sized-enterprises-(smes);) [https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/small-and-medium-sized-enterprises-\(smes\).](https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/small-and-medium-sized-enterprises-(smes).)

- (7) valstybės narės savo veiksmais galėtų gerokai padidinti galimybę gynybos sektoriaus MVĮ ir tarpinėms bendrovėms patekti į tarpvalstybinę rinką. Taigi šioje rekomendacijoje reikėtų išvardyti įvairių tipų veiksmus, kuriais būtų galima išspręsti kai kurias MVĮ ir tarpinėms bendrovėms kylančias problemas arba padėti joms integruotis į gynybos sektoriaus tiekimo grandinę;
- (8) iš anksto gaudamos informaciją apie ateities ginkluotės planus ir projektus MVĮ ir tarpinės bendrovės galėtų geriau nuspėti rinkos pokyčius ir planuoti galimą dalyvavimą gynybos projektuose ir sutartyse;
- (9) paskelbiant kvietimus dalyvauti sutartyse, kurių vertė neviršija Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/81/EB ⁽¹⁾ 8 ir 9 straipsniuose nustatytos ribos, būtų didinama konkurencija. Tai taip pat paskatintų MVĮ dalyvauti veikloje gynybos sektoriuje. Skelbdamos tokius kvietimus, perkančiosios organizacijos neturėtų apsiriboti tik savo valstybe nare;
- (10) dėl sudėtingo viešųjų pirkimų dokumentų informacijos, kurią perkančiosios organizacijos teikia konkurso dalyviams arba galimiems dalyviams, pobūdžio naujos ir mažesnės įmonės gali vengti vykdyti veiklą viešųjų pirkimų rinkoje. Todėl tokia informacija turi būti aktuali ir tinkamos struktūros;
- (11) MVĮ ir tarpinėms bendrovėms kyla kliūčių ir dėl viešųjų pirkimų gynybos srityje konkursų masto ir susijusių reikalavimų dėl tinkamumo teikti paslaugas. Šią problemą būtų galima išspręsti sudarant atskiras mažesnio masto sutartis, sujungiamas į vienos viešųjų pirkimų procedūros dalis;
- (12) ilgesni paraiškų teikimo terminai taip pat galėtų būti naudingi MVĮ ir tarpinėms bendrovėms, nes jos turėtų daugiau laiko nustatyti verslo galimybes ir pasirengti dalyvauti;
- (13) turint galimybę pasinaudoti kitų ekonominės veiklos vykdytojų, įskaitant subrangovus arba kitus konsorciūmus ar grupių dalyvius, pajėgumais galima lengviau patekti į viešųjų pirkimų rinką, ypač rinkas, kuriose vykdomos itin didelės vertės viešųjų pirkimų procedūros. Ekonominės veiklos vykdytojai, pageidaujantys dalyvauti viešųjų pirkimų sutartyse, turėtų žinoti apie tokias galimybes nuo pat pradžių;
- (14) išsamūs ir sudėtingi konkurso dokumentai ir reikalavimas pateikti įrodymus ir pažymas taip pat yra veiksniai, kurie gali įmones, ypač MVĮ ir tarpines bendroves, atgrasyti nuo gynybos srities viešųjų pirkimų rinkos. Siekdamos palengvinti patekimą į šią rinką, perkančiosios organizacijos, kai įmanoma, turėtų susitarti pasiūlymų teikimo etape kvalifikacinės atrankos kriterijus vertinti remiantis tik preliminariais konkurso dalyvių pateiktais įrodymais. Jos turėtų reikalauti pateikti patvirtinamuosius dokumentus ir pažymas, kuriomis patvirtinamas tų kriterijų įvykdymas, tik prieš sutarties pasirašymą. Preliminarūs kokybinių atrankos kriterijų atitikties įrodymai galėtų būti standartinė savideklaracijos forma, Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas (EBVPD) ⁽²⁾;
- (15) regioninis valstybių narių bendradarbiavimas ir įmonių klasterių kūrimas taip pat galėtų padėti pagerinti mažesnių įmonių padėtį rinkoje;
- (16) novatoriškumas yra pagrindinis MVĮ pranašumas gynybos pramonės sektoriuje. Todėl įgyvendinant visas su moksliniais tyrimais ir technologijomis (MTT) susijusias iniciatyvas reikėtų ypač atsižvelgti į MVĮ ir, kai įmanoma, užtikrinti veiksmingą jų dalyvavimą;
- (17) ugdant igūdžius, labai reikalingus gynybos pramonės sektoriuje, nauji rinkos dalyviai galėtų patekti į Europos gynybos rinką,

⁽¹⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL L 216, 2009 8 20, p. 76).

⁽²⁾ Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas (EBVPD), kaip apibrėžta 2016 m. sausio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/7, kuriuo nustatoma Europos bendrojo viešųjų pirkimų dokumento standartinė forma (OL L 3, 2016 1 6, p. 16), kaip numatyta Direktyvos 2014/24/ES 59 straipsnyje.

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. TERMINIJA

Šioje rekomendacijoje sąvoka „MVĮ“ vartojama taip, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ⁽¹⁾, o „tarpinė bendrovė“ yra didesnė nei MVĮ, tačiau nėra pagrindinė sudėtingų gynybos sistemų tiekimo sutarties rangovė.

Šios rekomendacijos tekste nuorodos į sąvoką „perkančiosios organizacijos“ suprantamos kaip aprėpiančios ir perkančiąsias organizacijas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES ⁽²⁾ 2 straipsnio 1 dalyje, ir perkančiuosius subjektus, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES ⁽³⁾ 4 straipsnyje. Perkančiosioms organizacijoms ar subjektams skirtos rekomendacijos susijusios su sutarčių skyrimu gynybos ir saugumo srityse, kaip numatyta Direktyvos 2009/81/EB 2 straipsnyje.

2. VIEŠIEJI PIRKIMAI

2.1. Ilgalaikiai planai ir prioritetai

Kai įmanoma ir tinkama, valstybės narės turėtų iš anksto teikti informaciją apie savo ilgalaikius ateities planus ginkluotės srityje (su pajėgumais ir moksliniais tyrimais ir technologijomis (MTT) susiję reikalavimai ir prioritetai). Tai galima daryti: paskelbiant planavimo dokumentus; organizuojant tikslinius renginius, kuriuose gali dalyvauti įmonės (pagrindiniai rangovai, MVĮ ir tarpinės bendrovės) iš įvairių valstybių narių; teikiant gynybos pramonės sektoriui, įskaitant Europos aeronautikos ir gynybos pramonės asociaciją (ASD), nacionalines gynybos pramonės asociacijas (NGPA) ir kitas gynybos ir saugumo verslo organizacijas (pvz., klasterius), skaidrią ir nediskriminacinę informaciją, siekiant užtikrinti, kad svarbi informacija būtų platinama visoje Sąjungoje. Reikėtų dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad dėl tokių veiksmų nebūtų iškraipoma konkurencija arba pažeidžiami nediskriminavimo ir skaidrumo principai.

2.2. Savanoriško informacijos skelbimo ir skaidrumo priemonės

Perkančiosios organizacijos turėtų kuo aktyviau naudotis išankstinės viešųjų pirkimų reklamos priemonėmis, kaip antai skelbti išankstinius informacinius skelbimus (IIS) ⁽⁴⁾ ir organizuoti tikslinius renginius, susijusius su viešųjų pirkimų planų ir konkrečių projektų įgyvendinimu. Tokie renginiai turėtų būti skirti įvairių valstybių narių įmonėms (pagrindiniams rangovams, MVĮ ir tarpinėms bendrovėms). Svarbią informaciją galima teikti visam gynybos pramonės sektoriui, įskaitant ASD, NGPA ir kitas gynybos ir saugumo verslo organizacijas (pvz., klasterius). Naudodamosi šiomis priemonėmis perkančiosios organizacijos turėtų dėti pastangas laikytis skaidrumo ir nediskriminavimo principų ir pabrėžti laikiną skelbiamų viešųjų pirkimų planų pobūdį.

Perkančiosios organizacijos turėtų siekti kuo plačiau ir ne tik tiek, kiek reikalaujama taikomais teisinais reikalavimais, skelbti informaciją apie galimybę dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad po paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede („Tender Electronic Daily“ (TED)) skelbimo apie pirkimą informacija skelbiama kuo plačiau ir sukuriamas mechanizmas, kuriuo naudodamiesi būsimais kvietimais teikti pasiūlymus besidomintys ekonominės veiklos vykdytojai galėtų užsiprenumeruoti pranešimus apie skelbiamus kvietimus.

Kai įmanoma, perkančiosios organizacijos turėtų skelbti informaciją apie galimybę dalyvauti viešųjų pirkimų sutartyse, kurių vertė neviršija Direktyvos 2009/81/EB 8 ir 9 straipsniuose ⁽⁵⁾ nustatytos ribos, savanoriškai skelbdamos informaciją tam tikruose portaluose ir interneto svetainėse (nebūtinai TED) ir siūsdamos prašymus pateikti informaciją

⁽¹⁾ Žr. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:en:PDF>.

⁽²⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽³⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

⁽⁴⁾ Direktyvos 2009/81/EB 30 straipsnio 1 dalis.

⁽⁵⁾ Apytikslė sutarčių ir preliminarinių sutarčių vertė apskaičiuojama pagal 9 straipsnį. 8 straipsnyje nustatytos ribos atnaujinamos du kartus per metus; bendroji informacija apie galiojančias viešųjų pirkimų sutarčių vertės ribas skelbiama šiuo adresu: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds_en

arba prašymus pateikti pasiūlymą potencialioms suinteresuotoms įmonėms visoje Sąjungoje. Reikėtų dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad dėl tokių veiksmų nebūtų iškraipoma konkurencija arba pažeidžiami nediskriminavimo ir skaidrumo principai. Perkančiosios organizacijos taip pat turėtų taikyti supaprastintas procedūras nedidelės vertės sutartims sudaryti, net jeigu tai nėra privaloma pagal nacionalinės teisės normas.

2.3. Informacijos kokybė

Perkančiosios organizacijos turėtų teikti rinkai prasmingą ir tikslią glaustą informaciją (pvz., viešųjų pirkimų aprašymą TED skelbiamuose skelbimuose apie pirkimą). Tai leidžia įmonėms vertinti ir nustatyti galimybes ir priimti pagrįstus sprendimus, ar jos būtų suinteresuotos pateikti pasiūlymą.

Kai įmanoma, perkančiosios organizacijos turėtų nemokamai pateikti tokios informacijos vertimą į anglų kalbą arba į vieną iš kitų kalbų, įprastai vartojamų prekybos gynybos produktais sektoriuje, savo interneto svetainėje arba paskelbti TED.

2.4. Suskirstymas į dalis

Perkančiosios organizacijos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę suskirstyti sutartis į dalis. Jos taip pat galėtų apsvarstyti galimybę skelbti konkursą dėl atskirų dalių ir reikalauti, kad bendrovės, laimėjusios konkursus dėl tų dalių, dirbtų su ekonominės veiklos vykdytoju, su kuriuo sudaryta viso projekto koordinavimo sutartis (pagrindiniu rangovu).

2.5. Procedūrų rengimas ir vykdymas

Pagal Direktyvos 2009/81/EB 33 straipsnį, nustatydamos paraiškų dalyvauti pirkimo procedūroje ir pasiūlymų priėmimo terminus, perkančiosios organizacijos privalo ypač atsižvelgti į pirkimo sudėtingumą ir pasiūlymams parengti būtiną laiką, nepažeisdamos tame straipsnyje nustatytų trumpiausių terminų. Kai įmanoma, perkančiosios organizacijos turėtų skirti daugiau laiko pasiūlymams pateikti, nei reikalaujama pagal tame straipsnyje nustatytas taisykles. Skyrus daugiau laiko, sektoriaus dalyviai, ypač MVĮ, turės daugiau laiko apsispręsti, ar dalyvauti konkurse, parengti ir pateikti pasiūlymą ir imtis būtinų veiksmų konsorciui arba subrangos sutartims sudaryti.

Vykdam elektronines viešųjų pirkimų procedūras, ypač teikiant pasiūlymus elektroniniu būdu, pavyksta supaprastinti procedūras ir sumažinti biurokratinę naštą ir administracines išlaidas. Taip galima sumažinti kliūtis patekti į rinką (dalyvavimo konkurse sąnaudas), ypač mažesnėms įmonėms, kurių administraciniai ištekliai yra riboti. Kai įmanoma, turėdamos omenyje sutarties dalyką ir ypač poreikį apsaugoti konfidencialią informaciją, perkančiosios organizacijos turėtų vykdyti viešųjų pirkimų procedūras elektroninėmis priemonėmis.

Skelbime apie pirkimą perkančiosios organizacijos turėtų nuosekliai atkreipti galimų konkurso dalyvių dėmesį į galimybę naudotis kitų šalių, įskaitant subrangovus ⁽¹⁾ arba to paties konsorciumo ar grupės narius ⁽²⁾, pajėgumais siekiant įvykdyti tinkamumo kriterijus, kaip nustatyta Direktyvos 2009/81/EB 41 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir 42 straipsnio 2 ir 3 dalyse.

Perkančiosios organizacijos turėtų siekti sumažinti su viešųjų pirkimų procedūra susijusią administracinę naštą. Pavyzdžiui, kai įmanoma, jos turėtų stengtis nerengti daug deryboms skirtų susitikimų ir prašyti tik konkrečiai procedūrai būtinos informacijos ar dokumentų.

2.6. Kvalifikacinė atranka

Perkančiosios organizacijos turėtų užtikrinti, kad atrankos kriterijai būtų proporcingi, ir nenustatyti nebūtinų reikalavimų. Vertindamos techninius ir profesinius pajėgumus, jos turėtų pasirinkti atrankos kriterijus, pagal kuriuos gali įvertinti, ar konkurso dalyvis pajėgus įvykdyti atitinkamą sutartį, ir neturėtų vertinti jo bendrųjų pajėgumų. Vertinant ekonominę ir finansinę būklę, minimali reikalaujama metinė apyvarta neturėtų viršyti dvigubos apskaičiuotosios sutarties vertės.

⁽¹⁾ Žr. Direktyvos 2009/81/EB 1 straipsnio 22 punktą ir 21 straipsnį.

⁽²⁾ Žr. Direktyvos 2009/81/EB 1 straipsnio 13 punktą ir 5 straipsnio 2 dalį.

Tiekimo saugumo ir informacijos saugumo reikalavimai kaip neprivalomi paraiškos atmetimo pagrindai, atrankos kriterijai arba sutarties įvykdymo sąlygos taip pat turėtų būti proporcingi ir atitikti konkrečios viešųjų pirkimų procedūros poreikius. Konkrečiais atvejais, kai taikomi tokie reikalavimai, jie turėtų būti nustatomi taip, kad nebūtų viršijama tai, kas būtina konkrečiam tikslui pasiekti, ir kad būtų užtikrinama, kad jais nėra nepagrįstai ribojama konkurencija. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tais atvejais, kai reikia tikrinti patikimumą ir paraiškas perkančiosioms organizacijoms pateikia kandidatai, kurių patikimumas buvo patikrintas kitoje valstybėje narėje, būtų laiku imamasi tinkamų veiksmų siekiant įvertinti, tinkamai atsižvelgiant į Direktyvos 2009/81/EB 22 straipsnį, ar toks patikimumo patikrinimas prilygsta pagal perkančiosios organizacijos nacionalinę teisę ⁽¹⁾ atliekamam patikimumo patikrinimui. Valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad jų gynybos srityje veikiančios įmonės galėtų patikimai įvykdyti kitų valstybių narių tiekimo saugumo ir informacijos saugumo reikalavimus.

Pagal Direktyvos 2009/81/EB 38 straipsnį kandidatų tinkamumas turi būti vertinamas taikant perkančiųjų organizacijų pagal tą direktyvą nustatytus kriterijus ir įrodymus. Tokie įrodymai gali būti pažymos. Tačiau perkančiosios organizacijos neprivalo reikalauti pateikti pažymų ir kitų patvirtinamųjų dokumentų kartu su pasiūlymais. Siekdamas palengvinti dalyvavimą viešųjų pirkimų procedūrose, perkančiosios organizacijos turėtų apsvarstyti galimybę kartu su pasiūlymais priimti preliminarinius įrodymus, kaip antai savideklaracijas dėl:

- asmeninės konkurso dalyvio padėties (Direktyvos 2009/81/EB 39 straipsnis),
- konkurso dalyvio tinkamumo verstis profesine veikla (Direktyvos 2009/81/EB 40 straipsnis),
- konkurso dalyvio ekonominių ir finansinių pajėgumų bei techninių ir profesinių pajėgumų kriterijų atitikties (Direktyvos 2009/81/EB 41–44 straipsniai)

ir reikalauti pateikti atitinkamus įrodymus ir pažymas tik sutarties skyrimo etape, t. y. prieš pasirašant sutartį, bet atlikus vertinimą ir išrinkus laimėtoją. Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę leisti ekonominės veiklos vykdytojams pateikti arba pakartotinai naudoti savideklaraciją, t. y. standartizuotą savideklaraciją (EBVPD, kaip nustatyta bendrojoje viešųjų pirkimų teisėje, Direktyvos 2014/24/ES 59 straipsnyje), prireikus kartu pateikiant į EBVPD neįtrauktą informaciją.

Niekas netrukdo perkančiosioms organizacijoms prašyti papildomos informacijos, įskaitant kelis ar visus patvirtinamuosius dokumentus, jeigu kuriame nors procedūros etape joms kiltų kokių nors abejonių, siekiant užtikrinti tinkamą procedūros vykdymą. Tai gali būti ypač reikalinga tuo atveju, jeigu perkančioji organizacija nusprendžia apriboti kandidatų, kviečiamų dalyvauti konkurse arba dialoge, skaičių (Direktyvos 2009/81/EB 38 straipsnio 3 dalis). Teikdamos tokius prašymus pateikti informaciją ar patvirtinamuosius dokumentus, perkančiosios organizacijos visais atvejais turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi nediskriminavimo principo.

Perkančiosios organizacijos neturėtų prašyti konkurso dalyvių pateikti patvirtinamųjų dokumentų, kuriuos jos jau turi arba kuriuos jos gali nesunkiai tiesiogiai nemokamai gauti nacionalinėje duomenų bazėje bet kurioje valstybėje narėje.

Kai įmanoma, perkančiosios organizacijos turėtų numatyti galimybę skirti kandidatams, kurių patikimumas dar nepatikrintas (jeigu tokio patikrinimo reikia), papildomą laiką, kad jų patikimumas būtų patikrintas (Direktyvos 2009/81/EB 42 straipsnio 1 dalies j punkto trečia pastraipa). Apskritai perkančiosios organizacijos visais atvejais turėtų pasinaudoti galimybe prašyti ekonominės veiklos vykdytojų pateikti trūkstamus dokumentus ir pažymas, susijusius su atmetimo ir atrankos kriterijais, arba paaiškinti tokius dokumentus ir pažymas, jeigu jie nėra aiškūs (Direktyvos 2009/81/EB 45 straipsnis).

Valstybės narės turėtų sudaryti palankesnes sąlygas naudoti dokumentus ir pažymas tarpvalstybiniu lygmeniu. Visų pirma, jos turėtų užtikrinti, kad informacija apie pažymas ir kitus patvirtinamuosius dokumentus vykdant viešųjų pirkimų procedūras pagal Direktyvą 2009/81/EB būtų įtraukta į sistemą „e-Certis“ ⁽²⁾ ir reguliariai atnaujinama. Vykdydamas viešųjų pirkimų procedūras pagal Direktyvą 2009/81/EB, perkančiosios organizacijos turėtų naudotis sistemos „e-Certis“ interneto saugykla.

⁽¹⁾ Direktyvos 2009/81/EB 22 straipsnio paskutinėje pastraipoje nustatyta: „Valstybės narės pripažįsta saugumo patikrinimą, kuris jų požiūriu atitinka patikrinimą, atliktą pagal jų nacionalinės teisės aktus, nepaisant galimybės pačioms atlikti tolesnius tyrimus, jei jie laikomi būtinais, ir į juos atsižvelgti.“ Taip pat žr. aiškinamosios pastabos dėl informacijos saugumo 12 punktą: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15411/attachments/1/translations/en/renditions/native>.

⁽²⁾ Žr. <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis>.

2.7. Mokymas ir pajėgumų stiprinimas viešųjų pirkimų srityje

Valstybės narės turėtų rengti mokymą viešųjų pirkimų srities pareigūnams, sudaryti galimybę dalytis patirtimi ir teikti rekomendacijas. Jos turėtų organizuoti specializuotą mokymą atsižvelgdamos į MVĮ ypatumus ir joms būdingus veiklos apribojimus, susijusius su finansiniais srautais, žmogiškaisiais ištekliais, intelektinės nuosavybės teisėmis ir kt.

Valstybės narės taip pat turėtų organizuoti mokymą ir rengti informacinę medžiagą tiekėjams, paslaugų teikėjams ir rangovams. Tokia medžiaga turėtų būti prieinama visiems (arba bent jau visoms įmonėms, kurios pageidauja dalyvauti viešųjų pirkimų gynybos srityje sutartyse). Tai būtų ypač naudinga MVĮ ir tarpinėms bendrovėms.

3. SEKTORIAUS POLITIKA

3.1. Finansavimas

Valstybių narių vietos ir regioninės valdžios institucijos turėtų remti MVĮ ir tarpines bendroves, dalyvaujančias arba galinčias dalyvauti gynybos sektoriaus tiekimo grandinėje. Valstybės narės gali didinti valdžios institucijų ir galimų naudos gavėjų (kaip antai MVĮ, tarpinių bendrovių, mokslinių tyrimų institutų ar mokslo įstaigų) informuotumą apie Europos struktūrinių ir investicinių fondų panaudojimą gynybos srityje. Jos raginamos vadovautis konkrečiomis rekomendacijomis, kurias šiuo metu šiuo klausimu rengia Europos Komisija ⁽¹⁾.

Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę leisti su gynybos sektoriumi susijusioms MVĮ ir tarpinėms bendrovėms naudoti turimas nacionalines finansavimo priemones, jeigu tai dar nėra padaryta.

Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę skirti kitokią paramą MVĮ, pvz., numatyti tikslines valstybės garantijas MVĮ ir tarpinėms bendrovėms, dalyvaujančioms novatoriškuose tarpvalstybiniuose Europos gynybos projektuose. Tokiomis garantijomis galėtų būti iš dalies arba visiškai padengiama tokiuose projektuose dalyvaujančių mažesnių įmonių arba tokius projektus finansuojančių bankų veiklos rizika ⁽²⁾.

Valstybės narės turėtų teikti MVĮ informaciją ir patarimus apie finansavimo galimybes nacionaliniu ir Europos lygmenimis įvairiuose forumuose ir platformose ir naudodamosi kitomis priemonėmis gynybos ar kituose ekonomikos sektoriuose.

Valstybės narės raginamos siūlyti pažangius investicinius projektus dėl būsimų bandymų ir vertinimo reikalavimų. Tai turėtų sudaryti galimybę MVĮ ir tarpinėms bendrovėms naudotis bandymų ir vertinimo priemonėmis padedant joms sertifikuoti savo produktus ir taip užtikrinant jų naudingą indėlį į Europos kvalifikacijos ir atestavimo veiklą gynybos srityje.

3.2. Duomenų bazės

Valstybės narės galėtų pabandyti sukurti arba peržiūrėti savo nacionalinę gynybos pramonės bazę ir padėti skleisti informaciją apie šio pramonės sektoriaus pajėgumus. Tai būtų galima padaryti, pavyzdžiui, sukuriant naujas arba papildant jau turimas duomenų bazes pasitelkiant tokias organizacijas kaip nacionalinės gynybos pramonės asociacijos (NGPA).

Valstybės narės raginamos remti veiksmus, kuriais siekiama tobulinti turimas duomenų bazes, ir projektus, susijusius su gynybos sektoriuje veikiančiomis bendrovėmis, jų pajėgumus ir taikomas finansavimo sistemas ir galimybes. Tam visų pirma reikėtų susieti turimas nacionalines duomenų bazes, NGPA registrus ir kitus svarbius turimus šaltinius (pvz., su gynybos sektoriumi susijusių klasterių sąrašus). Tarp tokių priemonių taip pat gali būti informacija apie bendrovių technologinius pajėgumus. Vėliau tokios duomenų bazės galėtų leisti MVĮ ir tarpinėms bendrovėms susieti savo aprašymus su valstybių narių informacija apie būsimas programas arba paskelbtais skelbimais apie viešųjų pirkimų konkursus. Taigi pagrindiniai rangovai galėtų sparčiai susieti MVĮ aprašymą su tam tikro tipo projektu ar verslo galimybe.

⁽¹⁾ Pvz., 2017 m. Komisijos brošiūra „Dvejopo naudojimo technologija ES“. Žr. http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9255.

⁽²⁾ Garantijų sistemą kuriančios valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tai nebūtų valstybės pagalba (šiuo klausimu žr. Komisijos pranešimą dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0620%202802%29&from=EN>), arba pranešti apie priemonę Komisijai.

3.3. Klasteriai

Valstybės narės turėtų remti pasaulinio lygio konkurencingų regioninių kompetencijos klasterių formavimąsi gynybos srityje ir skatinti juos bendradarbiauti visuose regionuose ir valstybėse narėse. Klasteriuose galima skatinti ir kitų rūšių bendradarbiavimą, remiant aktyvų technologijų centrų ir mokslo parkų, gyvųjų laboratorijų, finansavimą skiriančių subjektų arba specializuotų projektų grupių dalyvavimą siekiant skatinti technologinį bendradarbiavimą tarp sektorių ir didinti gynybos sektoriaus MVĮ augimo galimybes.

Valstybės narės turėtų raginti savo klasterius dalyvauti Europos strateginių klasterių partnerysčių⁽¹⁾ veikloje, remiamoje pagal ES įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programą (COSME). Tokiomis partnerystėmis siekiama dvejopo tikslo: sudaryti galimybę įmonėms patekti į ES nepriklausančių šalių rinkas ir paskatinti pažangias specializuotas investicijas Sąjungoje. Valstybės narės taip pat turėtų skatinti klasterius bendradarbiauti su Sąjunga, kai skelbiami kvietimai teikti pasiūlymus pagal programą „Horizontas 2020“⁽²⁾.

Valstybės narės raginamos atsižvelgti į gynybos sektorių rengiant ir įgyvendinant klasteriams (regiono) remti skirtą politiką ir priemones. Tam jos gali naudotis turimomis Sąjungos lygmens priemonėmis ir tinklais, kaip antai Europos su gynyba susijusių regionų tinklu⁽³⁾. Jos taip pat turėtų remti Europos klasterių bendradarbiavimo platformą (EKBP)⁽⁴⁾, kad ji būtų plačiai naudojama kaip priemonė padėti joms susieti savo klasterius su daugiau nei 500 klasterių organizacijų ir taip pradėti bendradarbiauti Europoje ir už jos ribų – toks bendradarbiavimas būtų naudingas jų MVĮ.

3.4. Inovacijos ir MTT

Valstybių narių prašoma konkrečiai remti MVĮ, diegiančias naujoviškas koncepcijas ir technologijas, kurias galima panaudoti gynybos srityje. Be to, specializuoti nacionalinių informacijos centrų tinklai turėtų teikti informaciją apie dalyvavimo mokslinių tyrimų projektuose ir dotacijų moksliniams tyrimams gavimo taisykles. Jie taip pat turėtų organizuoti tarpininkavimo renginius ir teikti tarpininkavimo paslaugas.

Valstybės narės turėtų siekti kurti mokslinių tyrimų projektus, kurie būtų palankūs MVĮ. Be to, jų mokslinių tyrimų gynybos srityje įstaigos turėtų įvertinti MVĮ dalyvavimo jų projektuose galimybę.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad viešųjų pirkimų gynybos srityje institucijose būtų skleidžiama informacija apie intelektinės nuosavybės teisių valdymą (pvz., pateikiant atitinkamų įstaigų kontaktinius duomenis arba valdžios institucijose platinant informacinius leidinius).

Valstybės narės turėtų remti atvirą orientacinę modulių gynybos sistemų struktūrą, kad MVĮ galėtų savarankiškai kurti konkurencingus posistemius ir komponentus ir jais prekiauti.

3.5. Įgūdžiai

Valstybės narės turėtų įvertinti nacionalinę, įgūdžių gynybos pramonės sektoriuje padėtį.

Siekdamos užpildyti įgūdžių spragas, valstybės narės turėtų naudotis neseniai patvirtinta Europos naujų įgūdžių darbotvarka ir pagal ją atsiveriančiomis galimybėmis Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis⁽⁵⁾.

Valstybės narės turėtų skatinti savo pramonės, švietimo ir mokymo įstaigų ir kitų svarbių organizacijų bendradarbiavimą, siekdamas įgyvendinti bendrus veiksmus, kad būtų sėkmingiau derinama pasiūla ir paklausa ir skatinamas ES priemonių ir instrumentų naudojimas siekiant šių tikslų. Siekdamas užpildyti įgūdžių spragas, valstybės narės turėtų apsisvarstyti galimybę pasinaudoti Europos struktūriniais ir investicijų fondais⁽⁶⁾ (ESI fondus), visų pirma Europos socialiniu fondu (ESF)⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Europos klasterių bendradarbiavimo platforma: <https://www.clustercollaboration.eu/eu-cluster-partnerships>.

⁽²⁾ Dėl bendrosios informacijos apie programą „Horizontas 2020“ žr. <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>.

⁽³⁾ Žr. <https://www.endr.eu/>.

⁽⁴⁾ Žr. <https://www.clustercollaboration.eu/>.

⁽⁵⁾ Visų pirma, tai gynybos sektoriui skirta sektorių bendradarbiavimo įgūdžių srityje plano iniciatyva pagal Europos naujų įgūdžių darbotvarkę.

⁽⁶⁾ Žr. https://ec.europa.eu/info/funding-tenders-0/european-structural-and-investment-funds_en.

⁽⁷⁾ Žr. <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=lt>.

3.6. MVĮ pajėgumai

Valstybės narės turėtų skleisti informaciją apie sėkmingą tarpvalstybinę patirtį, kad paskatintų MVĮ ir subtiekęjus dalyvauti konkursuose tarpvalstybiniu lygmeniu. Jos taip pat turėtų remti tarpvalstybinių tiekėjų konferencijų (verslo renginių ir tiesioginių susitikimų su pagrindiniais rangovais) organizavimą siekiant užtikrinti, kad MVĮ geriau suprastų pagrindinių rangovų reikalavimus, darbo metodus ir reikalingas šio pramonės sektoriaus kompetencijas ir pajėgumus, ir suteikti platformas bei sudaryti galimybes MVĮ užmegzti tarpvalstybinius ryšius.

Tai galima padaryti, pavyzdžiui, skiriant dotacijas renginių organizatoriams atsižvelgiant į MVĮ ir pradedančiųjų įmonių dalyvavimo lygį. Tokios dotacijos galėtų būti subalansuotai skiriamos įvairioms sritims gynybos sektoriuje. Taip būtų galima padėti MVĮ dalyvauti tarptautiniuose verslo susitikimuose, vykti į užsienį ir dalyvauti kituose tarptautiniuose renginiuose.

Valstybės narės taip pat turėtų sistemingiau naudotis esamomis Sąjungos lygmens priemonėmis, kuriomis galima padėti MVĮ dalyvauti tarpvalstybinėje veikloje, ypač, pavyzdžiui, teikiant tarpininkavimo paslaugas Europos įmonių tinklui ⁽¹⁾.

Priimta Briuselyje 2018 m. balandžio 20 d.

Komisijos vardu
Elżbieta BIENKOWSKA
Komisijos narė

⁽¹⁾ Žr. <http://een.ec.europa.eu/>.